

De werkgroep Rijgeschiktheid bij Psychose/NVvP is nagegaan welke overwegingen gehanteerd moeten worden bij mensen met psychotische problematiek om tot een uitspraak te kunnen komen over rijgeschiktheid. Daarbij is geconstateerd dat de groep mensen met psychotische problematiek dermate gevarieerd en gedifferentieerd is dat een eenduidige uitspraak voor de gehele groep, alsook voor grote delen daarvan, onmogelijk is. De werkgroep heeft de conclusie getrokken dat gepersonaliseerde zorg essentieel is om optimaal antwoord te kunnen geven op de individuele zorgbehoefte alsook herstel mogelijkheden van mensen met psychose. Rijgeschiktheid maakt onderdeel uit van deze gepersonaliseerde zorg. Mobiliteit is een basisrecht en dit basisrecht vormt een van de kernprincipes van de Conventie voor de Rechten van Personen met een Handicap. Er moeten dus gegronde redenen bestaan (niet enkel vermoedens) om dit recht in te perken.

De werkgroep heeft de adviesnota rijgeschiktheid herzien en de criteria voor het komen tot een oordeel over de rijgeschiktheid bij psychose zijn uitgebreid en aangepast. Deze handreiking vat deze criteria samen en kan worden gezien als een oplegger bij de herziene adviesnota. Deze handreiking is dan ook een aanvullend product van de werkgroep Rijbewijs bij Psychose van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. De handreiking dient als instrument ter ondersteuning van de beoordeling van rijgeschiktheid van een patiënt na een doorgemaakte psychose. Daarmee is de handreiking geschikt als formulier voor het beoordelen van de rijgeschiktheid bij psychose door de keurend arts. De Rubrics in de tabel zijn daarbij bedoeld als een referentiekader bij de professionele afweging rond een drietal beperkingen:

- **Ernstige beperkingen** zijn vaak een goede reden om te besluiten dat patiënt (nog) niet rijgeschikt is.
- **Mogelijk beperkingen** kunnen soms een reden zijn om te besluiten dat patiënt (nog) niet rijgeschikt is.
- Als er **geen beperkingen** kunnen worden vastgesteld, dan kan patiënt rijgeschikt worden beschouwd, tenzij er redenen zijn om anders te besluiten.

Domeinen	Ernstige beperkingen, zoals:	Mogelijk beperkingen, zoals:	Geen beperkingen, want:
Algemeen	Nauwelijks rijervaring	Beperkte rijervaring	Veel rijervaring
	Bekend met roekeloos rijgedrag Bekend met rijden onder invloed van symptomen of middelen Voorgeschiedenis met ernstige ongelukken	Terugkerende kritiek van passagiers of medeweggebruikers op rijgedrag	Niet bekend met roekeloos rijden

Domeinen	Ernstige beperkingen, zoals:	Mogelijk beperkingen, zoals:	Geen beperkingen, want:
Cognitief functioneren (C)	Aanwijzingen voor <u>ernstige</u> cognitieve problemen	Aanwijzingen voor <u>lichte</u> cognitieve problemen	<u>Geen</u> aanwijzingen voor cognitieve problemen
	Dit kan bijvoorbeeld betreffen: <ul style="list-style-type: none"> • Verminderd overzicht, reactievermogen, flexibiliteit • Onrust of problemen met inhibitie/impulscontrole • Ernstige traagheid • Verhoogde afleidbaarheid, desorganisatie, aandachts- en concentratieproblemen 		
Fysieke beperkingen (C)	<u>Groot</u> risico op plotseling verminderde rijvaardigheid	<u>Enig</u> risico op plotseling verminderde rijvaardigheid	Lichamelijk gezond
	Dit kan bijvoorbeeld betreffen: <ul style="list-style-type: none"> • slecht gereguleerde diabetes mellitus • niet voldoende gereguleerde epilepsie 		
Dagelijks functioneren (C)	Er zijn <u>grote</u> relevante beperkingen.	Er zijn <u>lichte</u> relevante beperkingen.	Er zijn <u>geen</u> relevante beperkingen.
	Deze beperkingen kunnen worden vastgesteld met behulp van WHODAS		
Symptomatische stabiliteit (S)	Symptomen beperken de rijvaardigheid <u>in grote mate</u> .	Symptomen of middelengebruik beperken <u>mogelijk of enigszins</u> de rijvaardigheid.	Geen relevante symptomen. Geen relevant middelengebruik.
	Dit kan ook comorbide stoornissen betreffen, zoals verslavingsproblemen, angsten, stemming, suïcidaliteit of emotieregulatie- of impulscontroleproblemen		

Domeinen	Ernstige beperkingen, zoals:	Mogelijk beperkingen, zoals:	Geen beperkingen, want:
Bijwerkingen van medicatie (S)	Er is sprake van hinderlijke bijwerkingen, zoals sedatie.	Er is sprake van hinderlijke bijwerkingen.	Er zijn geen relevante bijwerkingen.
	Deze bijwerkingen beperken de rijvaardigheid <u>sterk of waarschijnlijk</u>	Deze bijwerkingen beperken de rijvaardigheid <u>slechts enigszins of waarschijnlijk nauwelijks</u>	
	Het effect van bijwerkingen op rijvaardigheid kan worden versterkt door bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • instellen op een nieuw middel, • recente dosisverandering, • onregelmatig gebruik • combinatie met middelengebruik 		
Stabiliteit (S)	Geschiedenis met plotselinge en forse verergering van symptomen, middelengebruik of cognitieve beperkingen, met grote gevolgen op rijvaardigheid	Geschiedenis met episodisch lichte verergering van symptomen, middelengebruik of cognitieve beperkingen, met milde gevolgen op rijvaardigheid	Geschiedenis van hooguit kortdurende episoden symptomen van middelengebruik of cognitieve beperkingen, zonder duidelijke gevolgen op rijvaardigheid
	Verergering of terugval is <u>nauwelijks</u> te voorspellen	Verergering of terugval is <u>vaak</u> goed te voorspellen	Verergering of terugval is <u>meestal</u> goed te voorspellen
Reflectie/ Gezondheidsvaardigheden (G)	Verminderde vaardigheid in signaleren van terugval en nemen van maatregelen bij terugval	Enige vaardigheid in signaleren van terugval en nemen van maatregelen bij terugval	Sterk ontwikkelde vaardigheid in signaleren van terugval en nemen van maatregelen bij terugval
	<i>Dit heeft geleid tot bijvoorbeeld:</i>	<i>Dit heeft geleid tot bijvoorbeeld:</i>	<i>Dit heeft geleid tot:</i>
	Sterk beperkt vermogen om rekening te houden met psychiatrische conditie	Licht beperkt vermogen om rekening te houden met psychiatrische conditie	Voldoende vermogen om rekening te houden met psychiatrische conditie
	Nauwelijks bewust van gedragsverandering bij ontregeling; en nauwelijks vermogen om daarnaar te handelen	Redelijk bewust van gedragsverandering bij ontregeling; en licht beperkt vermogen om daarnaar te handelen	Bewust van gedragsverandering bij ontregeling; en voldoende vermogen om daarnaar te handelen

Domeinen	Ernstige beperkingen, zoals:	Mogelijk beperkingen, zoals:	Geen beperkingen, want:
	Moeite om verkeersrisico's in te schatten, bijvoorbeeld bij toename van symptomen	Mogelijk enige moeite om verkeersrisico's in te schatten, bijvoorbeeld bij toename van symptomen	In staat om verkeersrisico's in te schatten, ook bij toename van symptomen
	Nauwelijks inzicht in doel en werkwijze van behandeling	Beperkt inzicht in doel en werkwijze van behandeling	Inzicht in doel en werkwijze van behandeling
	Slechte samenwerking met behandelaars	Stroeve samenwerking met behandelaars	Goede samenwerking met behandelaars
	Gewoonte om adviezen van naasten en behandelaars te negeren bij toename van symptomen	Lichte neiging om adviezen van naasten en behandelaars te negeren bij toename van symptomen	Bereidheid om adviezen van naasten en behandelaars op te volgen, ook bij toename van symptomen
	Grote moeite om coaching van anderen te accepteren	Enige moeite om coaching van anderen te accepteren	Vermogen en wil om coaching van anderen te accepteren
	Het reflectief vermogen kan bijvoorbeeld blijken uit een bestaand Signaleringsplan / Crisiskaart / Wellness Recovery Action Plan of uit informatie van naastbetrokkenen		

C=Cognitief en psychomotorische functioneren; S=Stabiliteit van functioneren; G=Gezondheidsvaardigheden en ziekte-inzicht